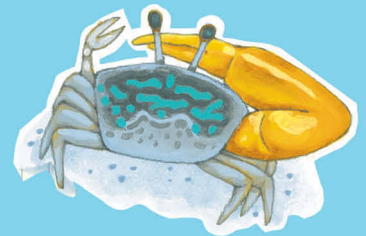
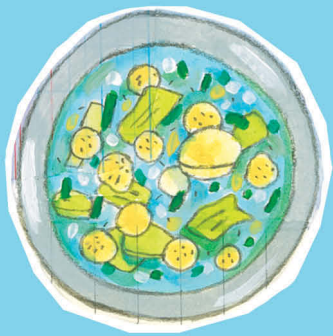

สนุกใกล้บ้าน ที่สมุทรสาคร

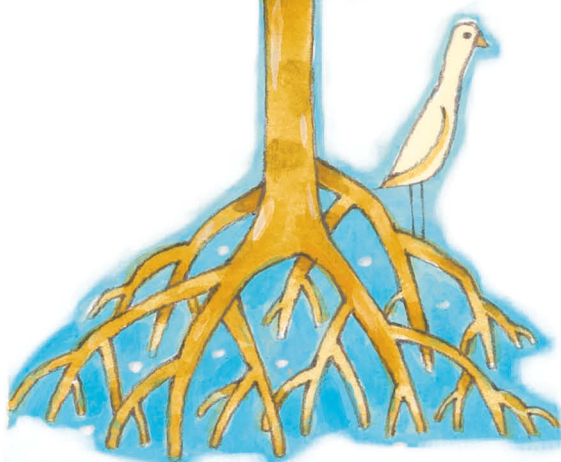

เรื่องและภาพ
ชาญศิศิลป์ กิตติโชติพานิชย์

สื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น
โดย

ชื่อ **สนุกใกล้บ้าน ที่สมุทรสาคร**
เรื่องและภาพ **ชาญศิลป์ กิตติโชติพาณิชย์**

โครงการ **สร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น**
เลขมาตรฐานประจำหนังสือ
978-616-235-075-7

คณะบรรณาธิการอำนวยการ
ทัศนีย์ วงศ์พิเศษกุล
สุรีพันธ์ เป็งกาสิทธิ์

บรรณาธิการดำเนินงาน
ระพีพรรณ พัฒนาเวช

พิมพ์ครั้งแรก **๒๕๕๕**
จำนวน **๓,๐๐๐** เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ © **ชาญศิลป์ กิตติโชติพาณิชย์**
และสำนักงานอุทยานการเรียนรู้
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

จัดพิมพ์โดย บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
๖๕/๑๐๑-๑๐๓ ถนนชัยพฤกษ์ (บรมราชชนนี) คลองจั่น กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

เจ้าของโครงการ
สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอว.)
สังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

ส่วนบริการ
ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น ๘ Dazzle Zone
โทรศัพท์ ๐๒ ๒๕๗ ๔๓๐๐ โทรสาร ๐๒ ๒๕๗ ๔๓๓๒

ส่วนสำนักงาน
๙๙๙/๙ อาคารสำนักงานเซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น ๑๗
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐
โทรศัพท์ ๐๒ ๒๖๔ ๕๙๖๓-๖๕
โทรสาร ๐๒ ๒๖๔ ๕๙๖๖
www.tkpark.or.th

คำนำ

ภารกิจสำคัญต่อสังคมประการหนึ่งของ **สำนักงานอุทยานการเรียนรู้** คือการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และการกระจายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความสนใจของเด็ก เยาวชน และประชาชน ในรูปแบบห้องสมุดมีชีวิตที่สร้างสรรค์บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ โดยสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ได้ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภูมิภาคต่างๆ เพื่อขยายผลการดำเนินงานดังกล่าว

การสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น ให้มีรูปแบบการนำเสนอที่ทันสมัยและดึงดูดความสนใจ เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งสำนักงานอุทยานการเรียนรู้เล็งเห็นว่ามีส่วนในการสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กและเยาวชนสนใจการอ่านและใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยนำเรื่องราวภูมิปัญญาสาระท้องถิ่นใกล้ตัวที่สอดคล้องกับวัย การดำรงชีวิต พร้อมกับสอดแทรกแนวคิดด้านคุณธรรม จริยธรรม มาเป็นเนื้อหาของสื่อการเรียนรู้สำหรับเยาวชนตามช่วงวัย ตั้งแต่ ๐ - ๑๒ ปี

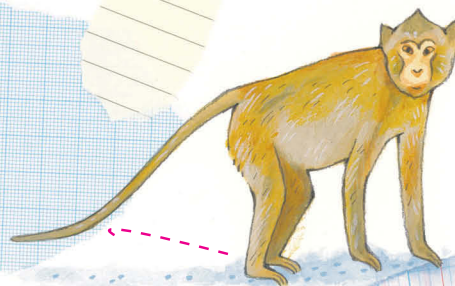
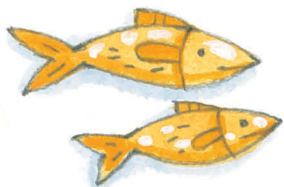

สื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น ภาคกลางและภาคตะวันออก ชุดนี้ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ได้ร่วมกันสร้างสรรค์กับนักวิชาการและนักเขียนในท้องถิ่น เพื่อให้เด็กและเยาวชน รวมทั้งประชาชนทั่วไปในภาคกลางและภาคตะวันออก ได้รับความรู้ และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและท้องถิ่นตน รวมทั้งก่อให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับในวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่หลากหลายตามบริบทพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป

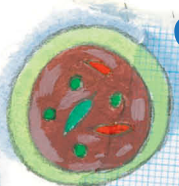
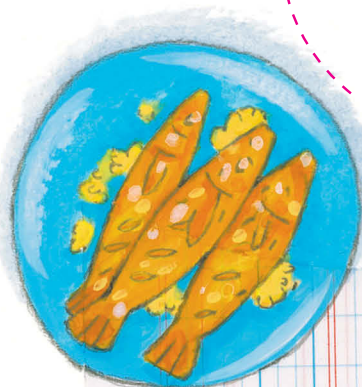
สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ มุ่งหวังว่าหนังสือชุดนี้จะเป็นสื่อการเรียนรู้อีกชุดหนึ่งที่จะส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงเป็นหนังสือที่ผู้อ่าน อ่านอย่างมีความสุข สนุกในการอ่าน และก่อให้เกิดความตระหนักในคุณค่าของท้องถิ่นตนเองได้อย่างแท้จริง

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้

สนุกใกล้บ้าน ที่สมุทรสาคร

เรื่องและภาพ

ชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์

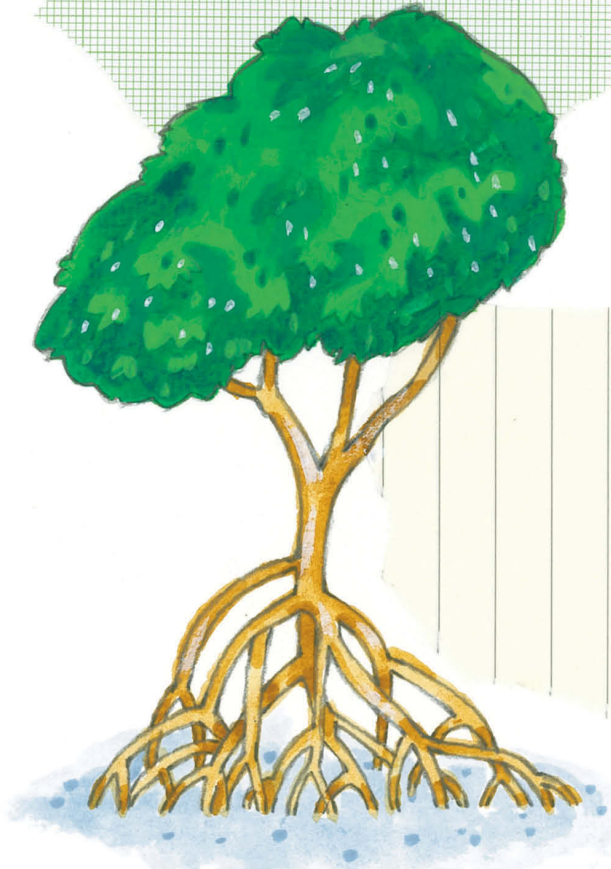

วันนี้ ข้าว ฟ้า ต้น และเมฆ สีสหายนัดกับพีหนึ่ง
จะไปเล่นในป่าชายเลนด้วยกัน

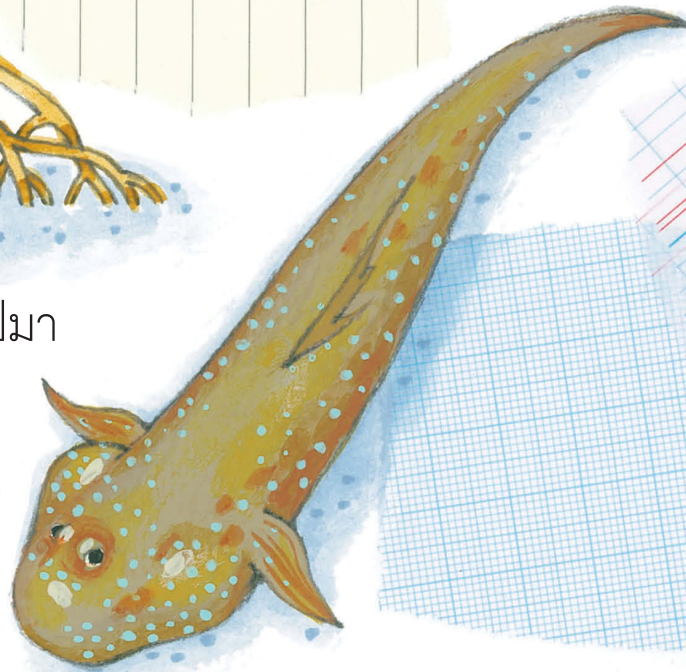
ที่ป่าชายเลนท้ายหมู่บ้าน เด็กทั้งสี่คนลงลุยโคลน
สำรวจป่าชายเลนจนเนื้อตัวมอมแมม

ต้นนี้เรียกว่า ต้นโกงกาง
มีรากแก่ง้ำงค้ำลำต้น
ช่วยยึดเกาะอยู่เล่นเหลวๆ

ปูก้ามดาบ
ตัวผู้ชอบชูก้ามโตๆ อวดแบ่ง
และใช้ป้องกันตัว

ปลาตีน ชอบเดินไปมา
บนผิวดินเลน
ปลาตีนหายใจบนบก
ก็ได้ หายใจใต้น้ำก็ได้

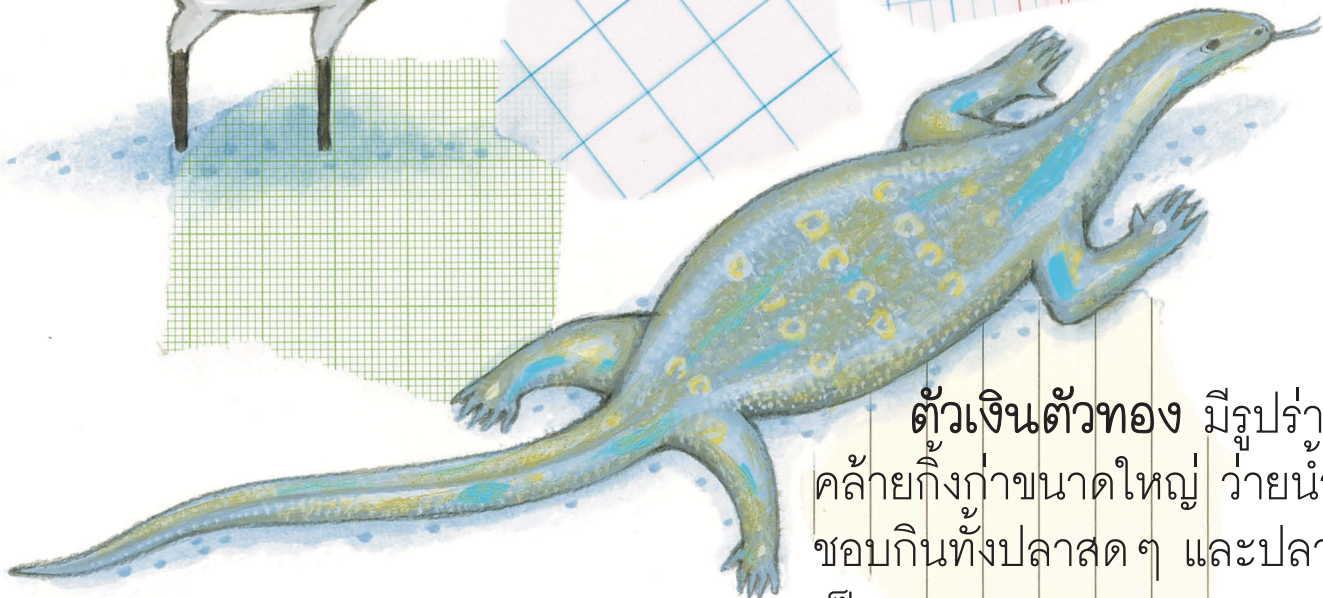
ลิงแสม ปีนต้นไม้เก่ง ว่ายน้ำได้
และดำน้ำเก่ง ทากินหอย ปู ปลาตามป่า
ชายเลน

นกปากช้อน มีเหลืออยู่ไม่มาก
ในโลกนี้ แต่ยังมีให้พบเห็น
อยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร

ตัวเงินตัวทอง มีรูปร่าง
คล้ายกิ้งก่าขนาดใหญ่ ว่ายน้ำเก่ง
ชอบกินทั้งปลาสดๆ และปลาเน่า
เป็นอาหาร

เด็ก ๆ สำรวจป่าชายเลน พบเห็นสัตว์แปลกหลายชนิด
จึงชวนกันปีนป่าชายเลนเรือตังเก

“มาดูทางนี้สิ มีบ่อน้ำแข็งใหญ่บ่อเริ่มเต็มเลย”

ต้นชี้ชวนเพื่อน ๆ

พี่หนึ่งคอยดูแลน้อง ๆ ไม่ให้เล่นจนจนข้าวของบนเรือ
เสียหาย

“อู๊ฮู น้ำแข็งเต็มเลย เอาไว้ทำอะไรหรอ พี่หนึ่ง”
ฟ้าสงสัย เมื่อเห็นน้ำแข็งเต็มท้องเรือ

“เอาไว้แช่ปลา ตอนจับขึ้นมาจากทะเลไง ลำนี้เป็นเรือใหญ่
ออกเดินทางไกลหลายเดือน แต่ยังมีเรืออีกตั้งหลายแบบ
ที่เขาใช้จับสัตว์น้ำ ใครอยากเห็นบ้าง” พี่หนึ่งชวนน้องๆ

เรามาดูกันว่า พี่หนึ่งพาน้องๆ ไปดูเรือกี่แบบ

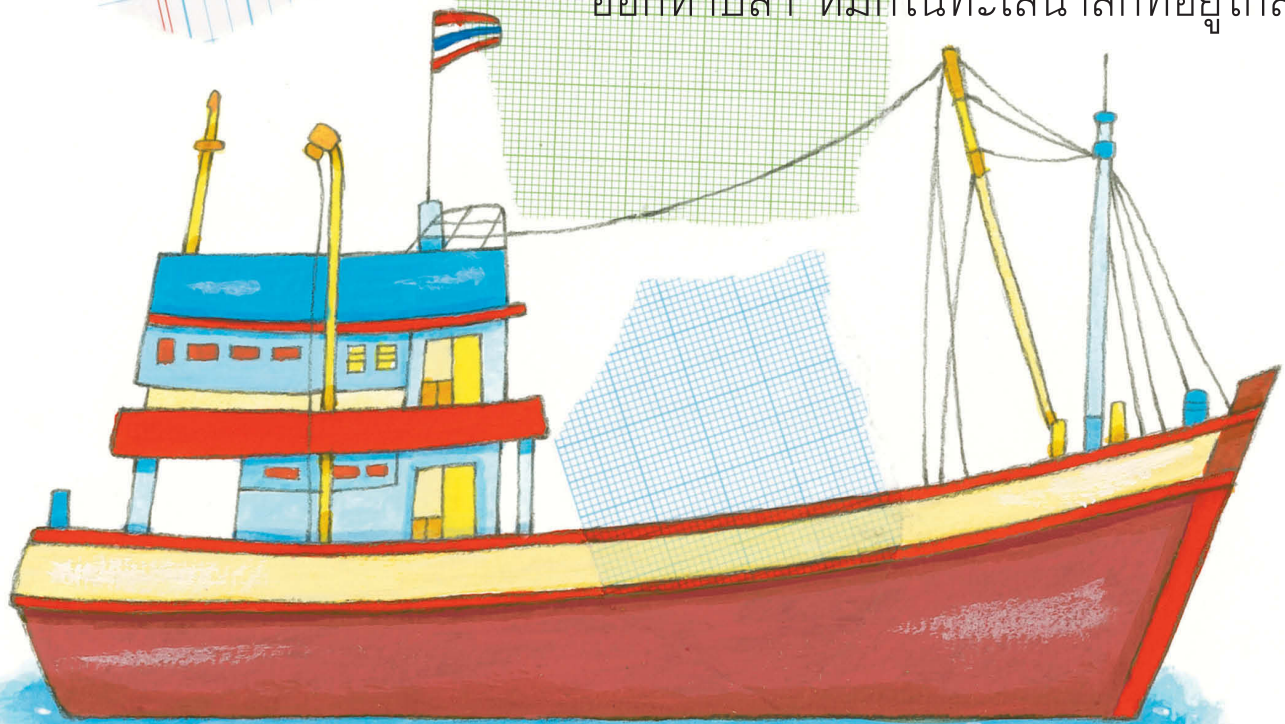

ใครเคยเห็นเรือแบบไหนบ้าง

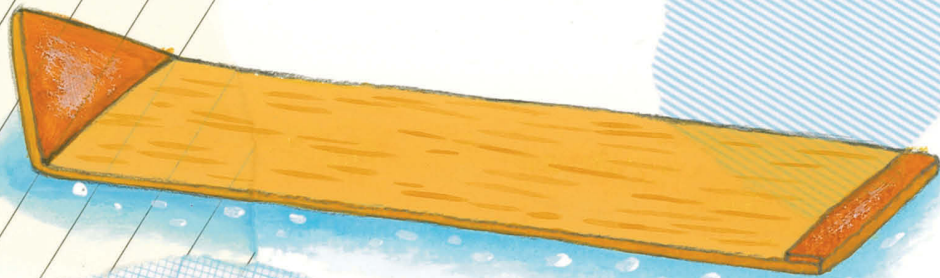
เรือประมงเล็ก ออกไปจับปลาจากฝั่งไม่ไกลมากนัก
ใช้อวนเป็นเครื่องมือจับปลา ปู เคย หมึก กุ้ง และกั้ง

เรือตังเก เป็นเรือลำใหญ่
ออกหาปลา หมึกในทะเลน้ำลึกที่อยู่ไกลๆ

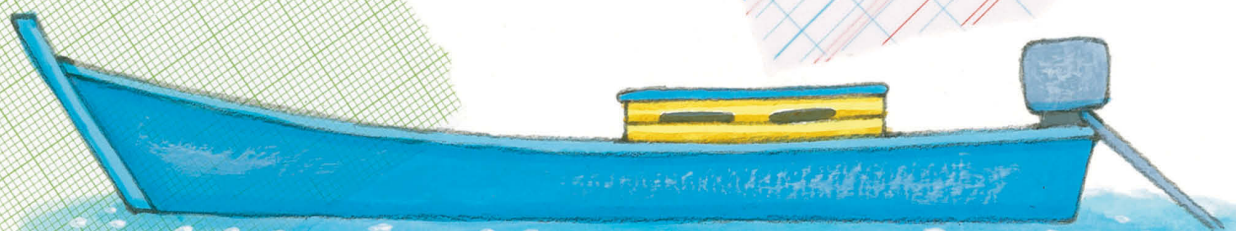
กระดานถีบ เป็นอุปกรณ์สำหรับพาไปจับหอยบนดินเลน
ต้องคุกเข่า แล้วไถลไปบนเลน

เรือพาย ใช้พายออกหาปลา ตกกุ้งตามแม่น้ำ ลำคลอง
หรือบางครั้งพายไปธุระด้วย

เรือหางยาว ใช้สำหรับออกหาปลา ปู กุ้ง
นอกจากใช้หาปลาแล้ว บางคนขับเรือหางยาวไปธุระด้วย

“ไปเล่นน้ำ จับปลากันดีกว่า
พี่หนึ่งพาพวกเราไปหาปลาหน่อยนะ”

ต้นกับเมฆ อยากเห็นปลาที่ว่ายไปมาอยู่ในน้ำ จึงขอให้พี่หนึ่งพาไปเล่น
ตามแนวไม้ไผ่ที่มีฝูงปลามาออกันอยู่เยอะแยะ

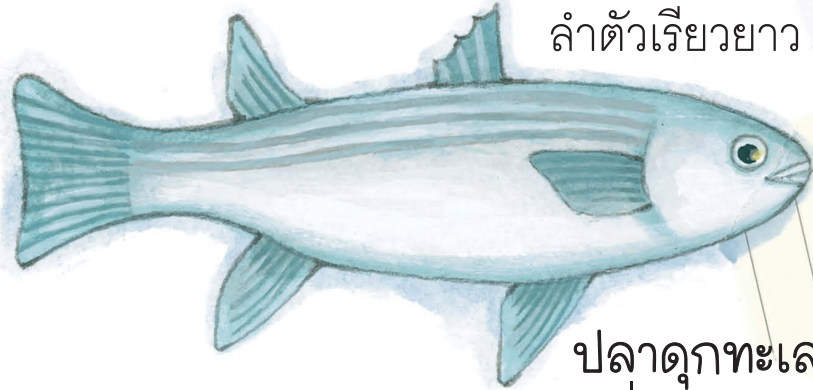
ไม่น่าเชื่อเลยว่า เพียงแค่น้ำตื้นๆ ยังมีปลามากมายขนาดนี้
“โน่นปลาอะไร” “แล้วนั่นล่ะปลาอะไร” “ตัวนั้นใหญ่จัง”
เสียงเด็กๆ ร้องดังอย่างตื่นเต้น

ชายฝั่งทะเลมีสิ่งมีชีวิตมากมายหลากหลายชนิดจนนับไม่ไหว

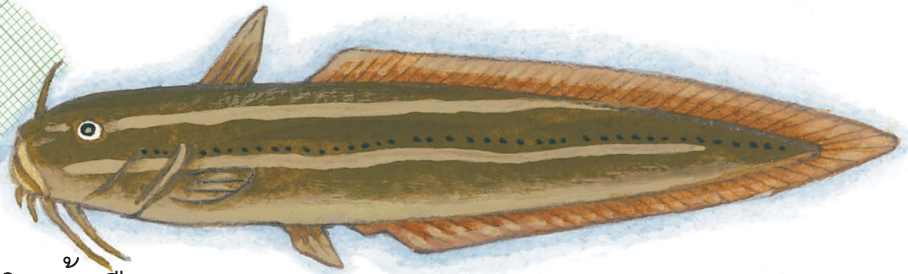
ปลากระบอก

ลำตัวเรียวยาว อาศัยตามชายฝั่งทะเลตื้นๆ

ปลาดุกทะเล

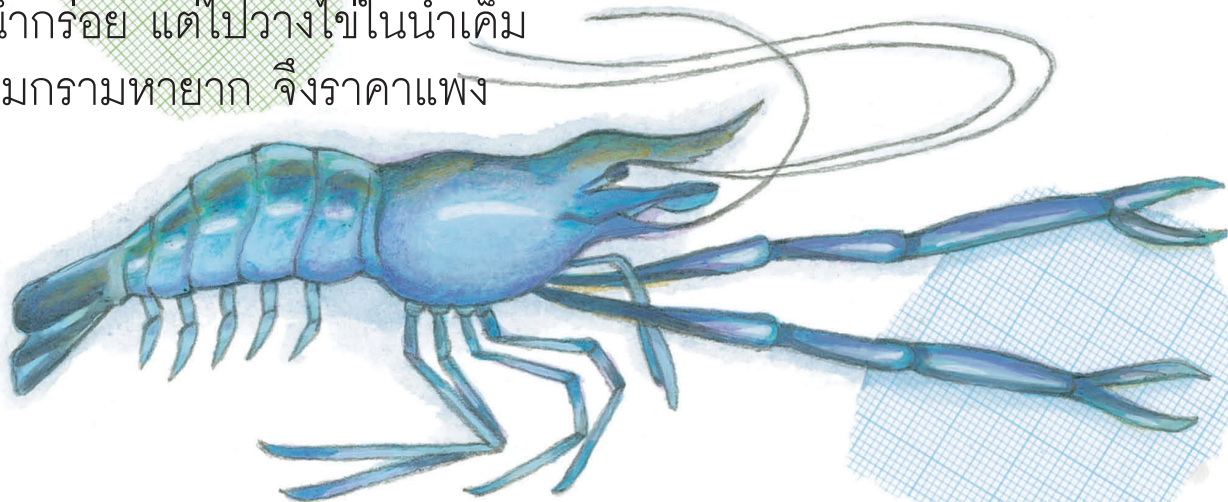
มีเงี่ยงเป็นอาวุธประจำตัว เป็นปลาไม่มีเกล็ด

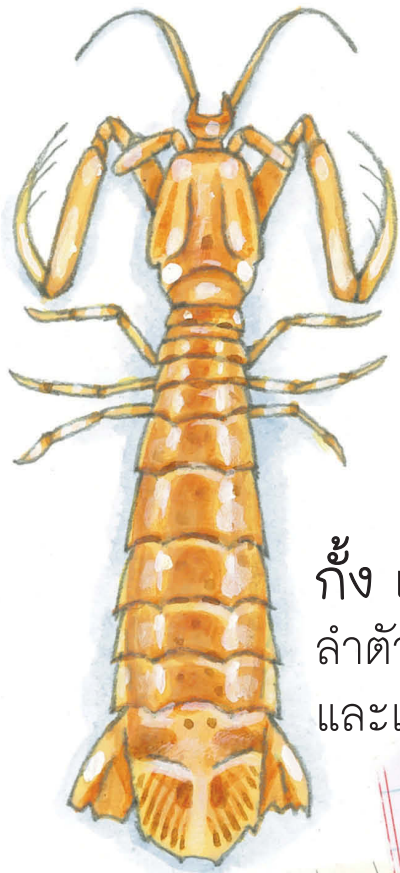

กุ้งก้ามกราม อาศัยอยู่ได้ทั้งในน้ำจืด

และน้ำกร่อย แต่ไปวางไข่ในน้ำเค็ม

กุ้งก้ามกรามหายาก จึงราคาแพง

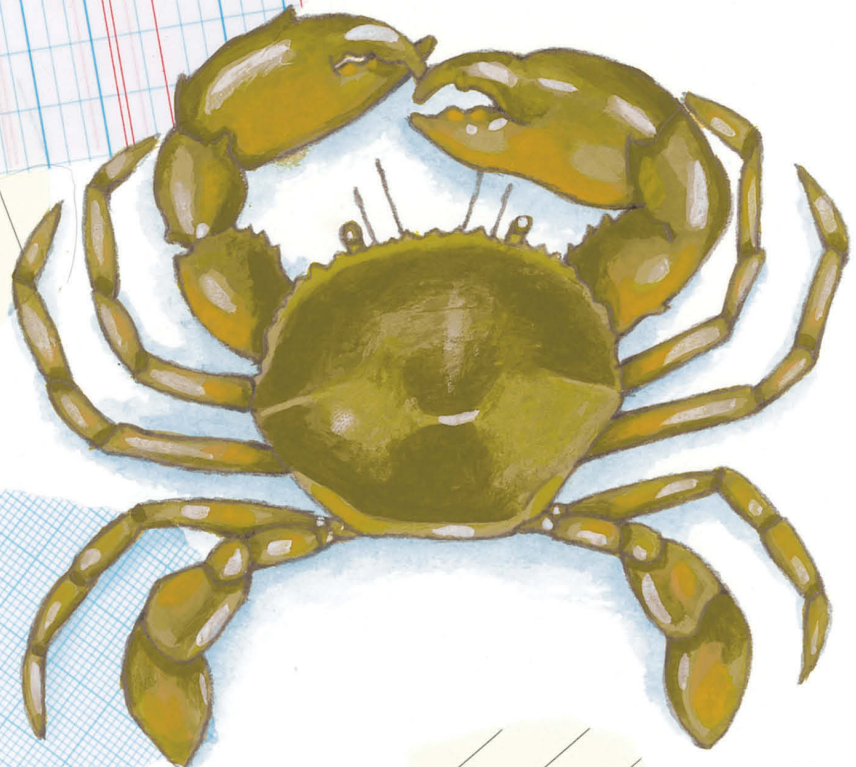

หอยนางรม อาศัยเกาะอยู่ตามโขดหิน
บนชายฝั่งทะเลที่น้ำตื้น

กั้ง เป็นพวกเดียวกับกุ้ง
ลำตัวแบนๆ หัวเล็ก
และแบน

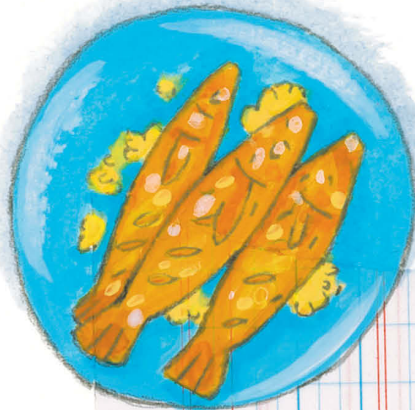
ปูทะเล ชุดรูอยู่ตามชายฝั่ง
ทะเลที่เป็นโคลน
เติบโตด้วยการลอกคราบ
ครั้งแล้วครั้งเล่า

เด็กๆ เล่นกันนาน จวนจะถึงเวลาอาหารกลางวัน พี่เริ่มหิวก่อนใคร
“เที่ยงหรือยังพี่หนึ่ง พวกเรากินข้าวกันเถอะ” ดังนั้นทั้งหมดจึงหาที่นั่ง
สบาย ที่ได้ร่มไม้

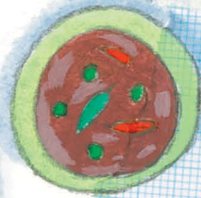
ข้าว พี่ ต้น เมฆ และพี่หนึ่ง จึงนั่งล้อมวงกินอาหารที่ต่างนำมา
จากบ้านอย่างเอร็ดอร่อย

เรามาดูกันว่า สีสหายกับพีหนึ่ง มีอาหารอะไรมาแบ่งกันกินบ้าง

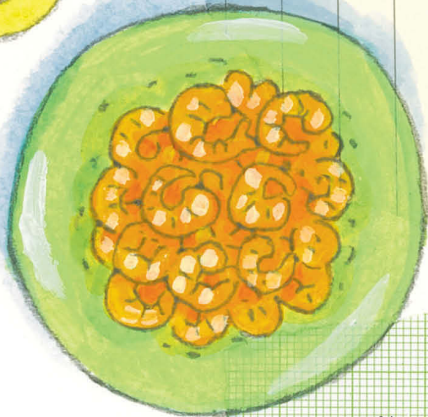
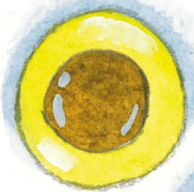
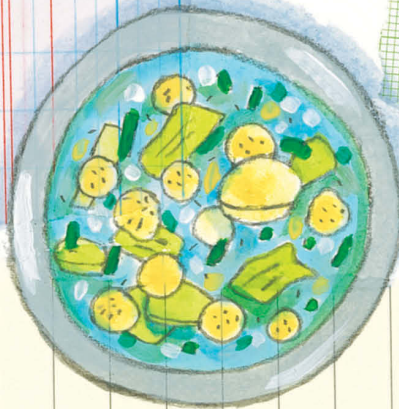
ปลากระบอกทอด
กินกับน้ำพริกกะปิ

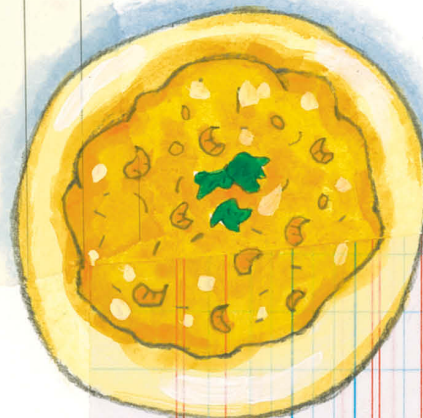
กุ้งผัดฉ่า (ไม่เผ็ด)

แกงจืดหมูสับลูกชิ้นปลา

กุ้งต้มจิ้มน้ำปลา

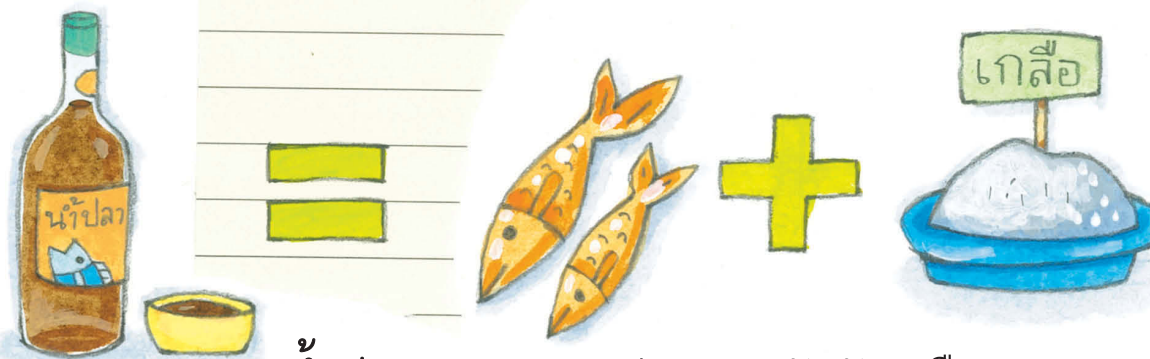
ไข่เจียวกุ้งแห้ง

ไอ้โฮ อาหารกลางวันจากทะเลทั้งนั้นเลย
 ใครรู้บ้างว่า อาหารของสี่สหาย ทำมาจากอะไรบ้าง

กะปิ ทำมาจากเคย หรือกุ้งหมักกับเกลือ
 แล้วบด หรือไม่ให้ละเอียด

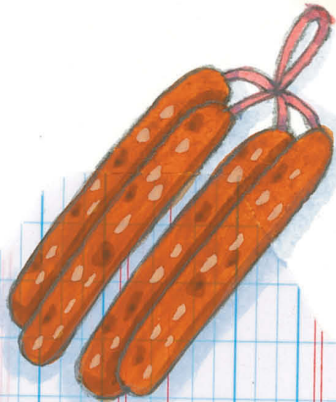
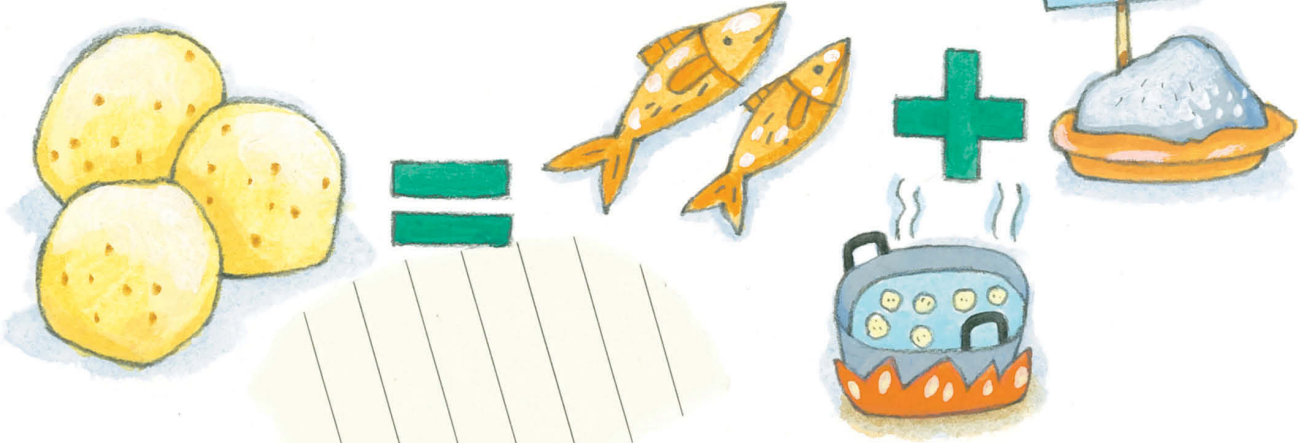

กุ้งแห้ง ใช้เคย หรือกุ้งสดคลุกเกลือนำไปต้ม แล้วตากแดดให้แห้ง

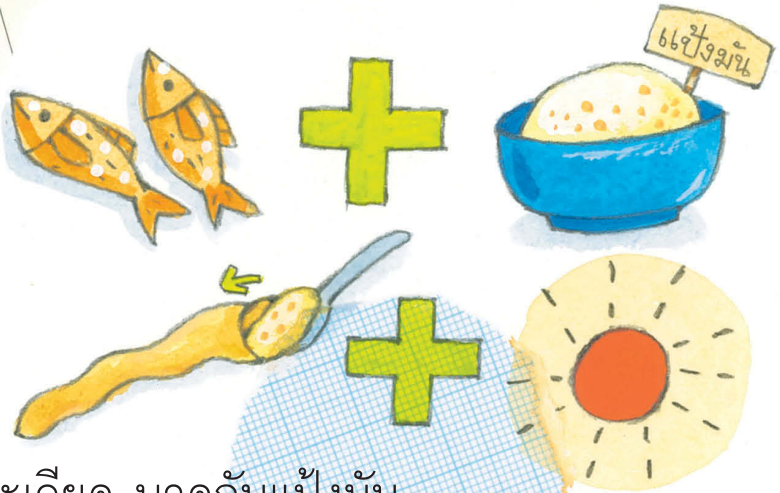

น้ำปลา ทำมาจากปลาสดหมักกับเกลือ
 น้ำที่ได้นำไปต้ม ทำน้ำปลา

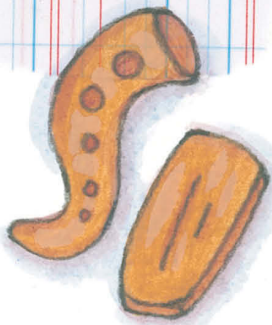
ลูกชิ้นปลา ทำมาจากเนื้อปลาบดละเอียด
 นวดกับเกลือ ปั้นเป็นลูกกลมๆ ต้มในน้ำร้อน

=

กุนเชียงปลา ทำจากเนื้อปลาบดละเอียด นวดกับแป้งมัน
 อัดใส่ในไส้อ่อนหมู ตากแดดให้แห้ง

=

หมึกกรอบ ใช้หมึกแห้งแช่ในน้ำที่แช่ซีอิ๊ว เคี้ยวกรุบๆ

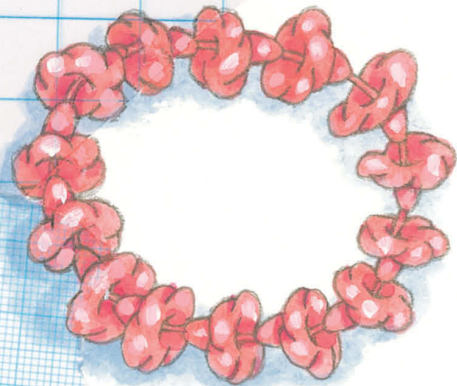
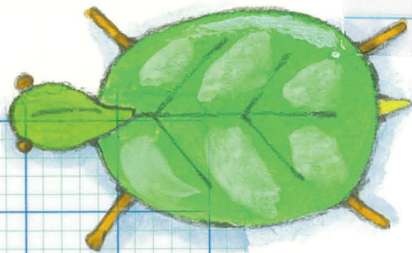
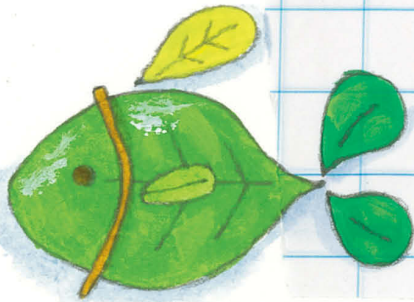

หลังจากทุกคนกินข้าวอิ่มแปล้แล้ว แต่พีหนึ่งยังอยากชวนน้องๆ เล่นต่อด้วยกันอีกสักประเดี๋ยวจึงชวนขึ้น “มา เราไปหาของเล่น เอามาเล่นสนุกๆ กันก่อนกลับบ้านดีกว่า” ว่าแล้วพีหนึ่งก็นำ สีสหายออกตะลุยหาของเล่นกันที่แถวป่าชายเลนนี่เอง

นี่คือของเล่นที่พี่หนึ่งและสี่สหายช่วยกันทำแล้วชวนกันเล่น

ใครอยากทำของเล่นเอาไว้เล่นสนุกกับเพื่อน
ลองมองหาดูรอบๆ ตัวสิว่า

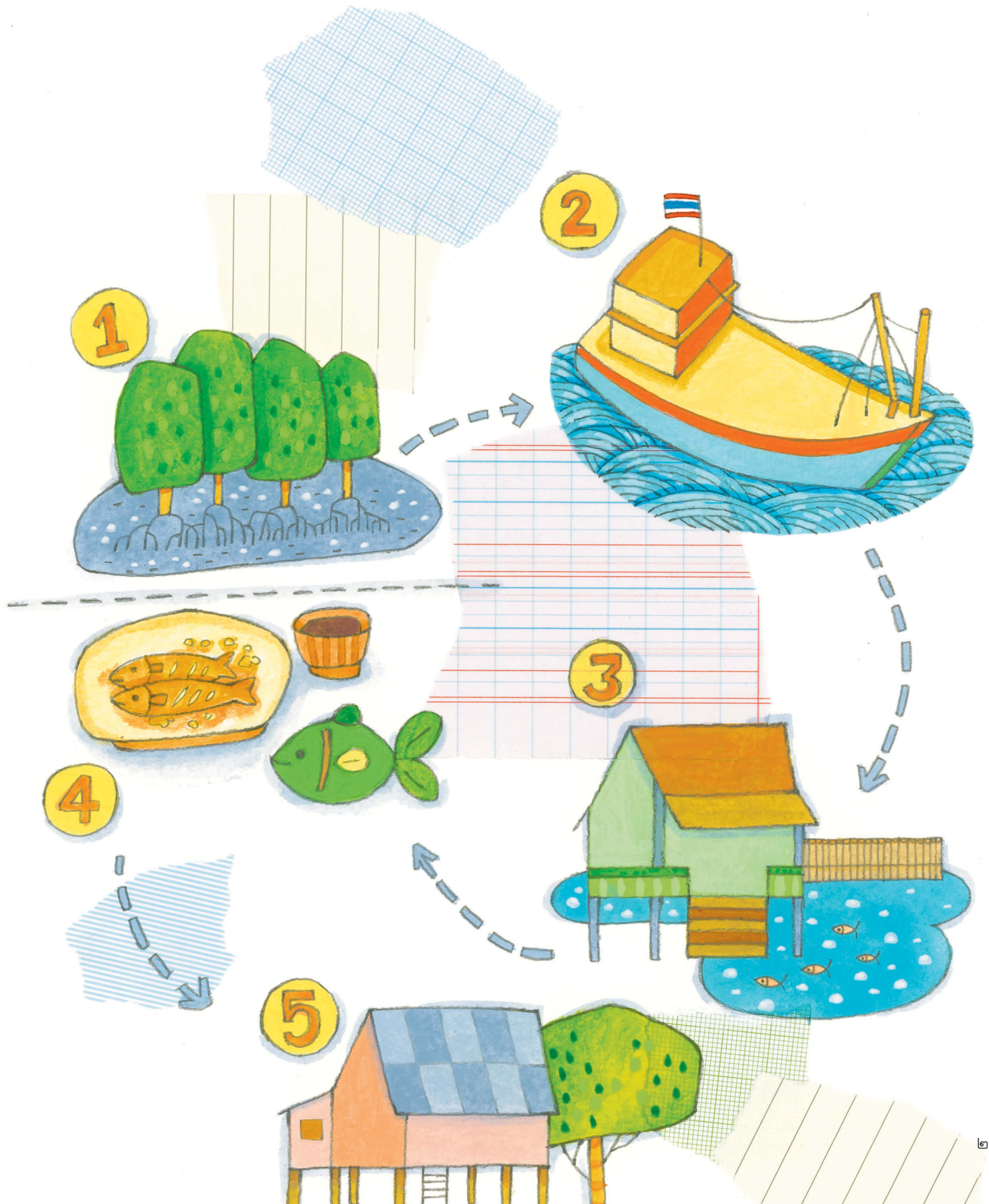

มีอะไรที่เราจะนำมาทำเป็นของเล่นได้เองบ้าง

สี่สหายกับพี่หนึ่งเล่นด้วยกัน และยังสามารถแบ่งปันกับข้าวกินด้วย
ทั้งสนุก ทั้งอร่อยตั้งแต่เช้าจรดเย็น

ตอนนี้ถึงเวลาที่ทั้งหมดจะต้องกลับบ้านกันแล้ว
เพราะยังมีอาหารอร่อยมือเย็นรอทุกคนอยู่ที่บ้าน

หนังสือเรื่อง **สนุกใกล้บ้าน** เป็นหนังสือที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อท้องถิ่นที่อยู่ติดป่าชายเลนโดยเฉพาะ สำหรับเล่มนี้นักเขียนใช้ฉากของป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งความจริงแล้วป่าชายเลนเกือบทุกแห่งจะมีสภาพพื้นที่คล้ายคลึงกันมาก ทั้งพืชและสัตว์ที่อาศัยอยู่ อีกทั้งเนื้อหาและเรื่องราวไม่ได้เฉพาะเจาะจงที่เด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากแต่เป็นเด็ก ๆ ทั่วไป ที่มีนิสัยอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น ชอบเล่น ชอบทดลอง หนังสือเล่มนี้จึงเป็นเสมือนเครื่องมือหนึ่งทีนอกจากใช้เพื่อการอ่านให้เด็กฟังแล้ว ยังจะช่วยจุดประกายความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กเล็ก ๆ อีกด้วย

เนื้อหาในเล่มประกอบด้วย ตอนหลัก ๕ ตอน คือ **ตอนป่าชายเลน เรือตังเก ชายฝั่งทะเล อาหารจากทะเล และตอนของเล่นจากทะเล** ผู้เขียนนำเสนอในรูปแบบงานสารคดี โดยใช้ตัวละครที่เป็นเด็กในวัยเดียวกับผู้อ่านเป็นตัวดำเนินเรื่อง และมีเด็กโตคือ พี่หนึ่ง เข้ามาอยู่ในกลุ่มด้วย เพื่อให้พี่หนึ่งเป็นผู้ซักชวน คอยตอบถาม คอยระมัดระวัง และช่วยเหลือน้องๆ หากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินขึ้น ซึ่งความจริงแล้วเรื่องราวในเล่มมิได้เกิดเหตุเช่นนั้น แต่จากพื้นฐานการคิดของนักเขียนที่ว่า เมื่อเด็ก ๆ เล่นอยู่ตามริมน้ำ อาจเกิดอันตรายได้ในบางกรณี จึงเป็นความตั้งใจให้มีเด็กโตเข้ามาร่วมในเรื่องด้วย

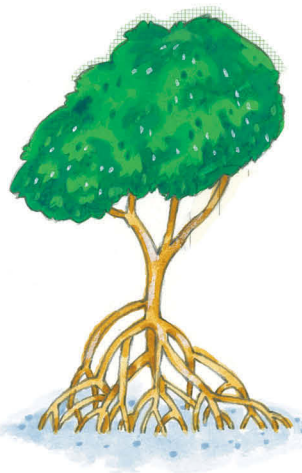
หนังสือ **สนุกใกล้บ้าน** จัดอยู่ในกลุ่มหนังสือประเภทสารคดีสำหรับเด็กเล็ก คือใช้ข้อมูลจริงมานำเสนอการใช้หนังสือเล่มนี้เพื่อให้เด็กรู้สึกสนุกได้โดยการอ่านให้ฟัง แล้วให้เด็กได้เห็นของจริง หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะสำหรับการจุดประกายและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็ก เพื่อให้รู้จักสังเกตสิ่งรอบตัว โดยมีคุณครูเป็นผู้แนะนำ หรือในอีกทางหนึ่งหนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับเป็นคู่มือของเด็กเล็ก เพื่อสำรวจธรรมชาติรอบตัวนั่นเอง

หลังจากอ่านหนังสือเรื่อง **สนุกใกล้บ้าน** ให้เด็กฟังแล้ว คุณครูควรรหาโอกาสพาเด็กไปทัศนศึกษา ให้เด็กได้สังเกตต้นไม้ชนิดต่างๆ ในป่าชายเลน สังเกตสัตว์เล็กๆ ที่อาศัยอยู่ในป่าชายเลน หรือแม้แต่การชักชวนให้เด็ก ๆ ได้คิดทำของเล่นแบบง่ายๆ ด้วยตัวเอง ตามอย่างตัวละครในเรื่อง และหากโรงเรียนใดสามารถพาเด็ก ๆ ไปสำรวจเรือตังเก และอุปกรณ์ประเภทต่างๆ สำหรับจับสัตว์น้ำ ก็ยิ่งสนุก เพราะเด็กได้เห็นของจริงที่น่าตื่นตาตื่นใจ เพื่อให้เด็กได้เชื่อมโยงข้อมูลจากหนังสือเข้ากับของจริงในธรรมชาติ และที่อยู่รอบๆ ตัว จึงเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้สาระท้องถิ่นอย่างแท้จริง และยังให้เด็กได้เข้าใจความหมายและความสำคัญของหนังสือตั้งแต่วัยเยาว์

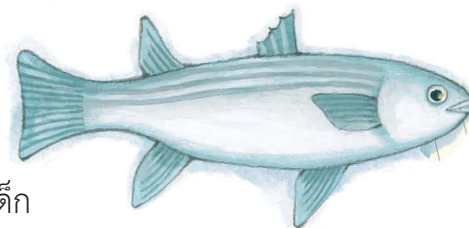

ประวัติผู้วาด ชาญศิลป์ กิตติโชติพาณิชย์

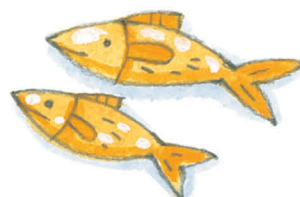

เกิด ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๗ ที่แม่กลอง สมุทรสงคราม
รักการวาดรูปมาตั้งแต่เด็กๆ เรียนทางด้านศิลปะอย่างที่ตั้งใจไว้
การศึกษา เอกนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
และ ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

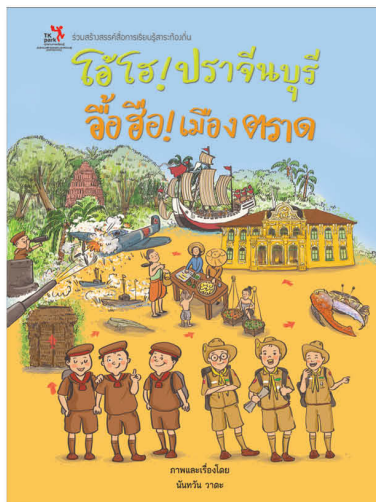
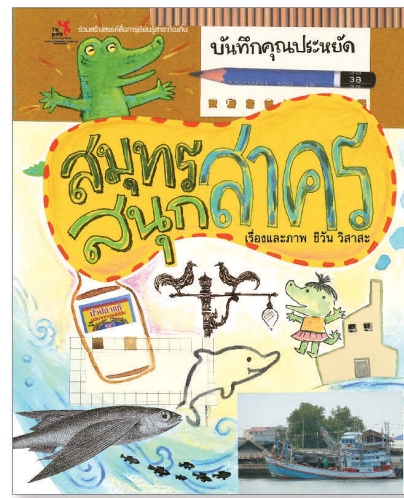
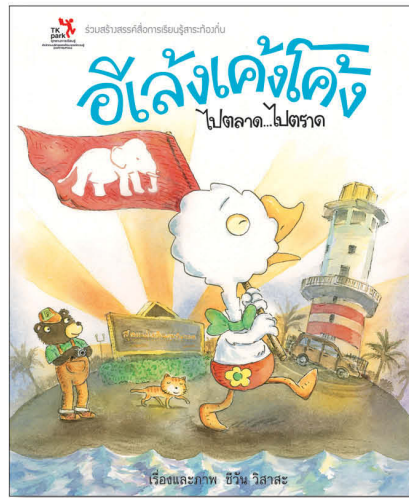
มีโอกาสดำเนินภาพประกอบนิทานสำหรับเด็ก
ตั้งแต่สมัยเรียนมหาวิทยาลัยและได้ทำเรื่อยมา
จนในที่สุดพบว่า รักที่จะทำภาพประกอบนิทานสำหรับเด็ก
และตั้งใจจะทำนิทานสำหรับเด็กเป็นอาชีพ

ปัจจุบันเป็นนักวาดภาพประกอบอิสระ งานส่วนใหญ่เป็นงานภาพประกอบสำหรับเด็ก

สื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น ทั้ง ๗ เล่ม

หนังสือ **'สนุกใกล้บ้าน'** เล่มนี้ จัดเป็นหนังสือประเภทสารคดีสำหรับเด็ก
นำเสนอข้อเท็จจริง ผสมผสานกับการเล่าเรื่องอย่างถูกใจเด็ก ที่มีทั้งมิตรภาพ
การแบ่งปัน และการผจญภัย อันเป็นสิ่งที่ถูกใจเด็กๆ
หลังจากอ่าน **'สนุกใกล้บ้าน'** ให้ฟังแล้ว หากผู้ใหญ่หาโอกาสพาเด็กๆ
ออกสำรวจสิ่งต่างๆ อย่างในหนังสือบ้าง จะช่วยให้การอ่านหนังสือเล่มนี้
มีความหมายลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

